

Nasıl Bir Yönetim?

Kazanım Ders Notu - 25

» Demokrasi ve Demokrasinin Temel İlkeleri

- Demokrasi halkın kendi kendini yönetmesi esasına dayanan bir yönetim şeklidir. Demokratik yönetimlerin dayandığı bazı temel ilkeler vardır. Bu temel ilkeler zamanla tüm demokratik yönetimlerin ortak özelliği haline gelmiştir. Demokrasinin temel ilkelerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Milli Egemenlik

Yönetme yetkisinin millete verilmesidir. Millet, egemenliğini seçimlere katılarak kullanır. Millet bu hakkını geçici olarak seçtiği cumhurbaşkanı ve milletvekilleri aracılığıyla kullanır.

Özgürlük

İnsanların anayasal ve yasal sınırlar içinde kalmak şartıyla başkalarının özgürlüğünü engellemeden istediklerini düşünebilmesi ve istediklerine inanabilmesidir.

Katılım

Halkın yöneticilerini seçtikten sonra onların yönetimle ilgili kararlarını etkileyebilmesi ve gerektiğinde değiştirmesinde etkili olabilmesidir.

Çoğulculuk

Farklı görüşlere, anlayışlara, inanışlara saygı gösterilmesidir. Farklı fikirlerin yönetime yansımalarıdır.

Çoğunluk

Seçimlerde en çok oyu alan kişinin ya da partinin ülkeyi millet adına idare etme hakkına sahip olmasıdır.

Eşitlik

Tüm vatandaşların kanunlar önünde aynı haklara sahip olmasıdır.

- Demokratik yönetimlerde insan haklarına saygı esastır. Bu nedenle temel hak ve özgürlükler anayasa ile güvence altına alınmıştır.
- **NOT:** Dünya üzerindeki tüm uluslar yönetimde söz sahibi olmak için büyük uğraşlar vermiştir. Bizim toplumumuzda da demokrasiye geçiş çok kolay olmamıştır. Atatürk, demokrasinin temeli olan milli egemenliği yerleştirmek için büyük mücadeleler vermiştir.

» Yönetim Biçimleri

- Tarih boyunca devletlerin yönetim biçimleri ve hakimiyet kaynağı farklı olmuştur. Tarihte uygulanan bazı önemli yönetim şekilleri şunlardır;
 - Cumhuriyet
 - Monarşi
 - Oligarşi
 - Teokrasi

» Cumhuriyet

- Halk ülke yönetiminde söz sahibidir.
- Demokrasi ile ilişkilendirilebilecek yönetim biçimidir.
- Halk yöneticilerini belli bir süreliğine seçer.
- Halk kanunlar önünde eşit haklara sahiptir.
- İnsan hak ve hürriyetlerinin en iyi korunduğu yönetim biçimidir.

» Monarşi

- Yönetme yetkisi tek kişinin elindedir.
- Yöneticinin emirleri kanun sayılır ve yönetici yargılanamaz.
- Bir yönetici ülkeyi ömür boyu yönetir.
- Siyasi otorite miras yoluyla bir kişinin elinde toplanmıştır.
- Seçme ve seçilme hakkı yoktur.

» Oligarşi

- Yönetme yetkisi bir grubun ya da küçük bir azınlığın elindedir.
- Ülke yönetiminde görev alan kişiler seçkin bir zümre tarafından atanır.
- Siyasi gücü elinde tutan grup, devletin tüm kurumlarını kontrol altında tutar.

» Teokrasi

- Dini kurallar devlet yönetiminde etkilidir.
- Yasama, yürütme, yargı güçleri dini kurallara bağlı kalmak zorundadır.
- Devlet yönetiminde görev alanlar yaptıkları tüm işleri Tanrı adına yaparlar.
- Hakimiyetin Tanrı'ya ait olduğu kabul edilir.